خبر امروز

■ **خصایص انسان‌های کریم از منظر آیات و روایات اسلامی**

حجت‌الاسلام‌والمسلمین سید مهدی واعظ موسوی در ویژه‌برنامه تبلیغی مذهبی حرم مطهر رضوی که در هشتمین شب از دهه نورانی کرامت در رواق بزرگ امام خمینی(ره) برگزار شد، به تبیین معنا و مفهوم کرامت و بیان خصایص انسان‌های کریم از منظر آیات و روایات اسلامی پرداخت. وی گفت: کرامت به معنای بزرگواری و بزرگ‌منشی است. افراد کریم صفات و ویژگی‌های خاصی دارند که در آیات و روایات اسلامی به این ویژگی‌ها اشاره شده است. این کارشناس دینی تصریح کرد: افراد کریم هنگامی که فرا‌خدست مستند و زمانی که کشایشی در رزق و روزی آن‌ها ایجاد می‌شود، به دیگران می‌بخشند اما وقتی در تنگنا و تنگدستی قرار می‌گیرند، به جای متوقع شدن از دیگران، هزینه‌های زندگی خود را کاهش می‌دهند. وی بیان کرد: یکی دیگر از صفات انسان‌های با کرامت تفاهُل است. یعنی آن‌ها از اشتباه‌ها و خطاهای دیگران به راحتی چشم‌پوشی می‌کنند.

■ **کتاب‌فروشی سیار انتشارات به‌نشر در مناطق روستایی استان خراسان رضوی**

به همت به‌نشر (انتشارات آستان قدس رضوی) طرح توزیع کتاب به وسیله کتابخانه‌های سیار در مناطق محروم و دورافتاده استان خراسان رضوی اجرایی شده است. به گزارش آستان نیوز، مدیرعامل انتشارات به‌نشر در این باره گفت: با مشارکت کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان سه دستگاه مینی‌بوس تجهیز شده و به عنوان کتاب‌فروشی سیار در مناطق حاشیه شهر، مناطق محروم و دور افتاده استان خراسان رضوی فعالیت می‌کند. وی با اشاره به اینکه این کتاب‌فروشی سیار انتشارات به‌نشر با گذر از روستای صیدآباد آغازبه کار کرده، افزود: فعالیت این کتاب‌فروشی از ابتدای دهه کرامت رضوی آغاز شده و تا روز میلاد امام رضا(ع) در مناطق مختلف شهرستان‌های کوهسرخ، نیشابور، مناطق حاشیه شهر مشهد از جمله گلشهر و شهرک شهید رجایی میزبان حضور کودکان و نوجوانان کتابخوان خواهد بود.

■ **بانوان ایران باید به هویت ملی و مذهبی خود افتخار کنند**

مجری شبکه انگلیسی‌زبان پرس‌تی‌وی گفت: بانوان ایران زمین باید به ایرانی و شیعه بودن یعنی به هویت ملی و مذهبی خود آمریکایی- ایرانی و مجری پرس‌تی‌وی، شبکه انگلیسی‌زبان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران با حضور در همایش عدالت، سلامت اجتماعی و جایگاه اجتماعی زن، از سلسله پیش‌نشست‌های کنگره جهانی حضرت رضا(ع) گفت: در طول این چهار دهه حرکت‌های مختلفی علیه زنان و جامعه ایرانی دیده‌ولی در اغتشاشات اخیر، آن‌ها سنگ تمام گذاشتند و با روش‌های مختلف روی زن‌ها تمرکز کردند اما این بار هم موفق نشدند. وی بیان کرد: هرچند تبلیغات دشمن در ایجاد این طرز فکر مؤثر است ولی نکته مهم این است این طرز تفکر نتیجه کم‌کاری و اهمال فعالان فرهنگی نیز است.

■ **خردورزی از مهم‌ترین توصیه‌های امام رضا(ع) به شیعیان است**

سخنران حرم مطهر رضوی گفت: خردورزی و اندیشه کردن در امور، از مهم‌ترین توصیه‌های امام رضا(ع) به شیعیان است. حجت‌الاسلام‌والمسلمین محمدجواد نظافت، کارشناس دینی و سخنران حرم مطهر رضوی در ویژه‌برنامه جشن شکوه رضوان که در رواق بزرگ امام خمینی(ره) برگزار شد، گفت: از منظر دین مبین اسلام رشد عقلی از اهمیت بسیاری برخوردار است و یکی از توصیه‌های امام رضا(ع) به شیعیان نیز خردورزی و اندیشه کردن در همه امور زندگی است. وی بیان کرد: دیانت و دین‌داری ما نیز باید بر اساس عقل باشد. چه بسا افرادی که دیانت دارند ولی دیانت آن‌ها با عقلانیت همراه نیست. سخنران حرم رضوی اظهار کرد: متدین واقعی در حقیقت، عاقل و خردورز است و اعمال عبادی خود را نیز بر اساس عقل انجام می‌دهد. وی بیان کرد: وقتی خردورزی و عقل در وجود انسان باشد، دیگر صفات پسندیده انسانی از جمله حیا را نیز به همراه خود می‌آورد.

در حرم

پخش بیش از ۱۰ برنامه رادیویی از حرم مطهر رضوی

شبکه‌های مختلف رادیویی اقدام به پخش برنامه‌ها از حرم مطهر رضوی می‌کنند.

رادیو گفت‌وگو هر روز از ساعت ۲۴ تا ۲ بامداد و ۱۰ تا ۱۱ صبح، رادیو قرآن هر روز از ساعت ۶:۳۰ تا ۸ صبح

یا ویژه برنامه تسنیم و رادیو ورزش هر روز از ساعت ۱۳:۱۵ تا ۱۴ میهمان مخاطبان خود هستند.

رادیو نمایش هر روز با ویژه برنامه ولایت عشق از ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۸ و رادیو قرآن از ساعت ۱۸ تا ۱۹ با ویژه برنامه عصر تلاوت و رادیو جوان هر روز از ساعت ۱۹:۳۰ به مدت ۶۰ دقیقه با ویژه برنامه «با تو حالم خوبه» به پخش برنامه می‌پردازند.

رادیو زیارت نیز که در دیگر ایام سال به طور ثابت از حرم مطهر رضوی اقدام به پخش برنامه می‌کند، در این ایام علاوه بر پخش برنامه‌های مختلف به پوشش برنامه‌های حرم نیز می‌پردازد.

اعتاب مقدسه

انعقاد تفاهم‌نامه قرآنی میان آستان‌های مقدس رضوی و حسینی

در راستای توسعه فعالیت‌های مشترک قرآنی و در دهه کرامت، تفاهم‌نامه همکاری بین آستان قدس رضوی و آستان مقدس حسینی امضا شد.

به گزارش آستان نیوز، در این تفاهم‌نامه طرفین به تنظیم و برگزاری برنامه‌های مشترک قرآنی در مناسبت‌های دینی با مشارکت قاریان و حافظان ایرانی و عراقی متعهد شدند. بر پایی غرفه کتاب از سوی مؤسسات قرآنی آستان قدس رضوی در نمایشگاه‌های قرآنی کشور عراق و برعکس از جمله تعهدات این دو تنظیم و برگزاری برنامه‌های مشترک قرآنی در عتبه مقدسه ذیل تفاهم‌نامه یاد شده است.

همکاری مشترک در زمینه نسخ خطی قرآن کریم، بهره‌گیری از تجربیات موفق در حوزه علوم قرآنی و...از دیگر تعهدات دو آستان مقدس ذیل این تفاهم‌نامه است.

به شمار می‌رود. ارسال دعوت‌نامه‌های دوجانبه از سوی مسئولان آستان مقدس رضوی و حسینی به‌منظور حضور هیئت‌های اعزامی در جشن ولادت امام رضا(ع) و امام حسین(ع) از آخرین تعهدات این دو مجموعه فرهنگی و مذهبی در این تفاهم‌نامه است.

یادداشت

برهان پاسکال یا برهان امام رضا(ع) کدام مقدم است؟

علی کردانی| اگر شخصی پس از شنیدن دلایل عقلی درباره وجود خدا، باز هم قانع نشد و شک و تردید برای او باقی ماند، چه راهکاری وجود دارد؟

در میان مسائل اندیشه‌ای، اثبات وجود خدا اهمیت ویژه‌ای دارد. در این باره برهان‌های زیادی مطرح شده که می‌توان آن‌ها را در دسته‌های ذیل قرار داد.

۱. برهان فطری ۲. برهان وجودشناختی ۳. برهان جهان‌شناختی ۴. برهان غایت‌شناختی ۵. برهان اخلاقی ۶. برهان صدیقین ۷. برهان معقولیت. اما مخالفانی که ملحد و شکاک هستند، معتقدند این برهان‌ها بی‌اشکال نیست و شواهدی، هر چند نادرست می‌آورند که این آموزه‌ها را برای خود یا دیگران مورد تردید قرار می‌دهد. همین امر مانع ایمان آوردن آن‌ها به وجود خدا، رسالت پیامبران و زندگی پس از مرگ می‌شود.

البته در این مجال نمی‌خواهیم درباره این برهان‌ها سخنی بگوییم بلکه به‌دنبال پاسخ به یک مسئله حساس و حیاتی هستیم؛ اگر شخصی پس از شنیدن این استدلال‌ها باز هم قانع نشد و تردید در دل او باقی ماند، چه تکلیفی دارد؟ در چنین فضایی دانشمندان دینی برای اثبات برتری موضع خود، در مقایسه با موضع متکران خدا و معاد، به راهی دیگر متوسل شده‌اند که به آن برهان «معقولیت» یا «دفع خطر احتمالی» می‌گویند. در تبیین این قاعده گفته می‌شود اگر شما در حال پیمودن مسیری هستید و فردی ناشناس به شما برخورد کند و بگوید از این مسیر نروید، چرا که اندکی جلوتر شیر درنده‌ای در کمین نشسته یا سرنوشتی مرگبار در انتظار شماست؛ بر آنکه به درستی سخن او اطمینان ندارید اما به حکم عقل عمل می‌کنید و در مسیر دیگری به سفر خود ادامه می‌دهید. حال آنکه ۱۲۴ هزار فرستاده الهی به شما خبر داده‌اند پس از مرگ، دوباره زنده می‌شوید و به حساب اعمالتان رسیدگی می‌شود. آیا نباید به این سخن صدها برابر بیشتر از مثال یادشده اهمیت دهیم؟

■ **تبیین برهان از نگاه امام عشق(ع)**

در سخنی دقیق و حساب‌شده از امام رضا(ع) پاسخ پرسش مطرح‌شده به‌صورت ساده و همه‌فهم بیان شده است. در کتاب اصیل و با قدمت بسیار به‌نام اصول کافی از امام رضا(ع) روایتی به این مضمون آمده است: مردی مادی‌گرا به حضور حضرت رضا(ع) می‌آید. امام(ع) به او می‌فرماید: اگر این گفته شما که خدا و آخرتی وجود ندارد درست باشد، با اینکه چنین نیست، در این صورت ما و شما همانند و برابر هستیم؛ چراکه نمازها و روزه‌هایی که گرفتیم، مال و زکاتی که در راه خدا دادیم و ایمانی که آوردیم برای ما زیانی نداشت؛ اما اگر گفته ما که خدا و زندگی پس از مرگی وجود دارد درست باشد، در این صورت شما تا ابد ضرر می‌کنید و ما و پیروانمان نجات می‌یابیم. شخص مادی گرا پس از شنیدن احتمال و استدلالی که امام مطرح کرد، در تأیید سخن ایشان می‌گوید: «خدا رحمتت کند». در این روایت آمده پس از پاسخ امام(ع) آن مادی‌گرا به خاموشی و تفکر فرو رفت. در حقیقت ارزش احتمال تنها تابع یک عامل (مقدار احتمال) نیست بلکه باید مقدار محتمل را نیز در نظر گرفت. به‌عنوان مثال اگر احتمال سود در یک کار اقتصادی ۵درصد و در کار دیگری ۱۰درصد باشد ولی مقدار سود محتمل در کار اول یک‌هزار ریال و در کار دوم ۱۰۰ریال باشد، کار اول پنج مرتبه بر کار دوم اولویت دارد؛ با اینکه مقدار احتمال آن، نصف مقدار احتمال در کار دوم است. چون منفعت احتمالی بی‌چوبی دین و اعتقاد به وجود خدا بسیار مهم‌تر است، هر قدر هم احتمال دستیابی به نتیجه قطعی درباره آن ضعیف باشد، باز هم ارزش تلاش در راه آن بیش از ارزش تلاش در هر راهی است که نتیجه محدودی داشته باشد و تنها در صورتی ترک پژوهش درباره دین از نظر عقل موجه است که انسان به نادرستی دین یا غیرقابل حل بودن مسائل آن اطمینان داشته باشد؛ اما چنین اطمینانی از کجا بدست می‌آید؟

■ **شکل قیاسی برهان**

شکل قیاسی احتمال را نیز می‌توان به روش زیر بیان کرد:

۱. فرض کنیم زندگی پس از مرگ، همراه با پاداش و جزای اعمال را نمی‌توان با دلایل قطعی اثبات کرد؛ اما می‌توان گفت وقوع آن محال نیست بلکه ممکن است.

۲. اگر زندگی پس از مرگ واقعیت نداشته باشد و دیندار و غیردیندار هر دو نابود شده و با توضیحی که گفته شد هیچ‌کدام ضرر نکرده‌اند.

۳. اما اگر زندگی پس از مرگ واقعیت داشته باشد، فرد دیندار پیروز شده و فرد بی‌دین همه هستی خود را باخته است. دیندار به بهشت می‌رود و غرق نعمت‌های الهی می‌شود اما منکر خدا و آخرت به جهنم می‌رود و گرفتار عذاب می‌شود.

۴.عقل به ما می‌گوید خطر احتمالی را باید دور کرد. (قاعده دفع خطر احتمالی)

نتیجه: به حکم عقل باید خدا و مذهب را پذیرفت تا در زندگی سر از مرگ دچار عذاب دردناک و احتمالاً ابدی نشویم.

■ **آیا دانشمند قرن هفدهم سخن امام رضا(ع) را خوانده بود؟**

جالب آنکه اساس تشکیل تئوری «احتمال» را یکی از دانشمندان غربی به‌نام پاسکال بنا نهاد. شرط‌بندی پاسکال می‌گوید حتی اگر وجود خدا برای شما اثبات نشده باشد اما برای رسیدن به نتیجه بهتر، به وجود خدا اعتقاد پیدا کنید. احتمال پاسکال درصدد است این افراد را قانع کند بهترین تصمیم، باور به وجود خداست؛ چرا که انسان از این اعتقاد سود می‌برد.

پاسکال از پایه‌گذاران مبحث احتمالات در ریاضی است و تلاش‌های زیادی در زمینه احتمالات کرده تا آنجا که گفته شده برهان «دفع خطر احتمالی» از نظریه او استنباط شده است؛ هرچند این گونه نیست. با توجه به اینکه تئوری‌ها و نظریه‌ها به کشف‌کننده و بیان‌کننده آن منتسب می‌شود؛ بهتر است طراح اصلی نظریه احتمال را بپاییم و «برهان احتمال» که به آن «برهان معقولیت» نیز می‌گویند را به کاشف و طراح اصلی آن منتسب کنیم.

■ **بخوانید «برهان رضوی»**

برهان احتمال که گفته می‌شود نظریه دفع خطر احتمالی از آن برداشت شده یا پاسکال در قرن هفدهم مطرح می‌کند؛ «قاعده دفع ضرر احتمالی» در قرن دوم توسط امام هشتم شیعیان به سرد مادی‌گرا آموزش داده می‌شود. بنابراین چه خوب است اندیشمندان و نویسندگان علوم اعتقادی، برهان عقلی احتمال را «برهان رضوی» نام‌گذاری کنند، چراکه نظریه دفع خطر احتمالی، ابتدا در قرن دوم و توسط امام رضا(ع) مطرح شد، نه در قرن هفدهم و توسط پاسکال.

برهان احتمال که گفته می‌شود نظریه دفع خطر احتمالی از آن برداشت شده یا پاسکال در قرن هفدهم مطرح می‌کند؛ در حقیقت ارزش احتمال تنها تابع یک عامل نیست بلکه باید مقدار محتمل را نیز در نظر گرفت. به‌عنوان مثال اگر احتمال سود در یک کار اقتصادی ۵درصد و در کار دیگری ۱۰درصد باشد ولی مقدار سود محتمل در کار اول یک‌هزار ریال و در کار دوم ۱۰۰ریال باشد، کار اول پنج مرتبه بر کار دوم اولویت دارد؛ با اینکه مقدار احتمال آن، نصف مقدار احتمال در کار دوم است. چون منفعت احتمالی بی‌چوبی دین و اعتقاد به وجود خدا بسیار مهم‌تر است، هر قدر هم احتمال دستیابی به نتیجه قطعی درباره آن ضعیف باشد، باز هم ارزش تلاش در راه آن بیش از ارزش تلاش در هر راهی است که نتیجه محدودی داشته باشد و تنها در صورتی ترک پژوهش درباره دین از نظر عقل موجه است که انسان به نادرستی دین یا غیرقابل حل بودن مسائل آن اطمینان داشته باشد؛ اما چنین اطمینانی از کجا بدست می‌آید؟

■ **شکل قیاسی برهان**

شکل قیاسی احتمال را نیز می‌توان به روش زیر بیان کرد:

۱. فرض کنیم زندگی پس از مرگ، همراه با پاداش و جزای اعمال را نمی‌توان با دلایل قطعی اثبات کرد؛ اما می‌توان گفت وقوع آن محال نیست بلکه ممکن است.

۲. اگر زندگی پس از مرگ واقعیت نداشته باشد و دیندار و غیردیندار هر دو نابود شده و با توضیحی که گفته شد هیچ‌کدام ضرر نکرده‌اند.

۳. اما اگر زندگی پس از مرگ واقعیت داشته باشد، فرد دیندار پیروز شده و فرد بی‌دین همه هستی خود را باخته است. دیندار به بهشت می‌رود و غرق نعمت‌های الهی می‌شود اما منکر خدا و آخرت به جهنم می‌رود و گرفتار عذاب می‌شود.

۴.عقل به ما می‌گوید خطر احتمالی را باید دور کرد. (قاعده دفع خطر احتمالی)

نتیجه: به حکم عقل باید خدا و مذهب را پذیرفت تا در زندگی سر از مرگ دچار عذاب دردناک و احتمالاً ابدی نشویم.

■ **آیا دانشمند قرن هفدهم سخن امام رضا(ع) را خوانده بود؟**

جالب آنکه اساس تشکیل تئوری «احتمال» را یکی از دانشمندان غربی به‌نام پاسکال بنا نهاد. شرط‌بندی پاسکال می‌گوید حتی اگر وجود خدا برای شما اثبات نشده باشد اما برای رسیدن به نتیجه بهتر، به وجود خدا اعتقاد پیدا کنید. احتمال پاسکال درصدد است این افراد را قانع کند بهترین تصمیم، باور به وجود خداست؛ چرا که انسان از این اعتقاد سود می‌برد.

پاسکال از پایه‌گذاران مبحث احتمالات در ریاضی است و تلاش‌های زیادی در زمینه احتمالات کرده تا آنجا که گفته شده برهان «دفع خطر احتمالی» از نظریه او استنباط شده است؛ هرچند این گونه نیست. با توجه به اینکه تئوری‌ها و نظریه‌ها به کشف‌کننده و بیان‌کننده آن منتسب می‌شود؛ بهتر است طراح اصلی نظریه احتمال را بپاییم و «برهان احتمال» که به آن «برهان معقولیت» نیز می‌گویند را به کاشف و طراح اصلی آن منتسب کنیم.

■ **بخوانید «برهان رضوی»**

برهان احتمال که گفته می‌شود نظریه دفع خطر احتمالی از آن برداشت شده یا پاسکال در قرن هفدهم مطرح می‌کند؛ «قاعده دفع ضرر احتمالی» در قرن دوم توسط امام هشتم شیعیان به سرد مادی‌گرا آموزش داده می‌شود. بنابراین چه خوب است اندیشمندان و نویسندگان علوم اعتقادی، برهان عقلی احتمال را «برهان رضوی» نام‌گذاری کنند، چراکه نظریه دفع خطر احتمالی، ابتدا در قرن دوم و توسط امام رضا(ع) مطرح شد، نه در قرن هفدهم و توسط پاسکال.

برهان احتمال که گفته می‌شود نظریه دفع خطر احتمالی از آن برداشت شده یا پاسکال در قرن هفدهم مطرح می‌کند؛ در حقیقت ارزش احتمال تنها تابع یک عامل (مقدار احتمال) نیست بلکه باید مقدار محتمل را نیز در نظر گرفت. به‌عنوان مثال اگر احتمال سود در یک کار اقتصادی ۵درصد و در کار دیگری ۱۰درصد باشد ولی مقدار سود محتمل در کار اول یک‌هزار ریال و در کار دوم ۱۰۰ریال باشد، کار

برش

برهان احتمال که گفته می‌شود نظریه دفع خطر احتمالی از آن برداشت شده یا پاسکال در قرن هفدهم مطرح می‌کند؛ در حقیقت ارزش احتمال تنها تابع یک عامل (مقدار احتمال) نیست بلکه باید مقدار محتمل را نیز در نظر گرفت. به‌عنوان مثال اگر احتمال سود در یک کار اقتصادی ۵درصد و در کار دیگری ۱۰درصد باشد ولی مقدار سود محتمل در کار اول یک‌هزار ریال و در کار دوم ۱۰۰ریال باشد، کار

زهر را نگذه

۱۰ سال پیش بود که زلزله‌ای با قدرت بیش از ۶ ریشتر مناطقی از آذربایجان شرقی را لرزاند و خسارات جبران‌ناپذیری بر آذری‌زبانان این خطه تحمیل کرد و خانواده‌های پرشماری را به سوگ عزیزانشان نشاند. از آن لحظه که زمین در شمال غرب کشور لرزید تا لحظاتی که دل‌هایی در مشهد به یاد افراد خسارت‌دیده تکان خورد فاصله چندانی نبود.

لحظه‌ای که جواد علما و دوستان خبرش در مشهد گروهی را سامان دادند تا بتوانند افراد خسارت‌دیده را پس از رفع کمبودهای اولیه برای زیارتی چند روزه به مشهد بیاورند و به این ترتیب زخم‌های آن‌ها را التیام ببخشند. آن فعالیت خیرخواهانه هیچ‌وقت در این مدت متوقف نشد و با گذشت ۱۰سال هنوز هم اعضای گانون «خادمین امام رئوف» تلاش می‌کنند زائران کم‌بضاعت حضرت رضا(ع) را در فضاهایی امن و مناسب اسکان دهند.

■ **التیام زخم‌های زلزله‌زدگان در زیارت مشهد**

مدیران شهری هتل‌ها، تعدادی از فرماندهان سپاه در مشهد و استان آذربایجان شرقی و خیران، نخستین افرادی بودند که پای کار زیارت رایگان اهالی آذربایجان شرقی از حرم مطهر امام رضا(ع) آمدند. جواد علما در بیان این خاطره و شکل‌گیری کانون خادمین امام رئوف می‌گوید: به اتفاق گروهی از دوستانمان در ورزقان حاضر شدیم تا در خصوص بازسازی بناهای تخریب‌شده اقداماتی داشته باشیم. آنجا بود که ایده استفاده از زیارت برای التیام زخم‌های افراد آسیب‌دیده به ذهنم رسید و با مجموعه‌ای از افراد کار را شروع کردیم و ۵۰۰ همولتی که عزیزانشان را در حادثه زلزله از دست داده بودند برای زیارتی سه روزه به مشهد آوردیم. من از همین‌جا به ایجاد راهکاری برای زیارت رایگان زائران فکر می‌کردم اما بعدتر بود که این ایده شکل کامل‌تری به خود گرفت.

■ **رأی برکت خانه ماست**

مدیر کانون خادمین امام رئوف در ادامه از خاطره اسکان رایگان نخستین گروه از زائران در مشهد عبور می‌کند و چند سالی جلو می‌رود. او به سال ۹۸ و سفرش به کربلا اشاره می‌کند و می‌گوید: در سفر برای سفر اربعین عازم کربلا شدیم. در این سفر دو اتفاق جالب دیدم. نخست این بود که ما گم کردن مسیر به روستایی رسیدیم. در این روستا با پیرمردی روبه‌رو شدیم که به اصرار، ما را در خانه‌اش مهمان داد و پذیرایی کرد. در تمام طول پذیرایی از ما بسیار شادمان و خرسند بود که توانسته برای زائر امام حسین(ع) کاری کند.

علما ادامه می‌دهد: مورد دیگر، پس از پایان پیاده‌روی و رسیدن به کربلا بود. در این شهر با قدری مواجه شدیم که بسیار ثروتمند بود و ما را به خانه خود دعوت کرد. در آنجا تشریفات مجللی بود و دوست نداشتیم با لباس‌های خاکی‌مان روی مبل‌هایش بنشینیم. میزبان وقتی این کار ما را دید اصرار کرد روی مبل بنشینیم و می‌گفت: حضور شما برکت خانه من است.

مسئولیت شیرینی که بر عهده همه ماست

اعضای کانون خادمین امام رئوف در چهار سال اخیر پذیرای بیش از ۷هزار زائر بوده‌اند

شهوده پدری به سراغ ما آمد و گفت: «من خانه چهار طبقه‌ای در سرافراز دارم. سال‌ها منتظر بودم این خدمت را به زائران داشته باشم اما اطمینان نمی‌کردم. حالا که این فرصت فراهم شده خانواده سه فرزندم که ساکن سه طبقه بالا هستند به طبقه پایین می‌آیند و در این طبقات، زائران را ساکن کنید. پذیرایی آن‌ها هم با من است».

■ **ما در برابر امام رضا(ع) مسئولیت داریم**

دیدن چنین صحنه‌هایی از پذیرایی، ذهن جواد علما را به این سمت و سو می‌برد که چرا ما در مشهد چنین کاری را انجام ندهیم. این موضوع تبدیل به دغدغه اصلی جواد علما می‌شود؛ او در این باره توضیح می‌دهد: وقتی به مشهد برگشتم با خودم فکر کردم در این شهر و دربرابر امام رئوف مسئولیت داریم. بنابراین نخست دغدغه اسکان زائران را در ذهن اطرافیانم ایجاد کردم. سپس یک عکس از در خانه با حضور یکی از اعضای خانواده که با روی خوش به استقبال میهمان می‌رفت ثبت و پیوست «منزل من سرافراز است» را آغاز کردیم. آقای علما در همان ابتدای کار با استقبالی از سمت اطرافیانش روبه‌رو می‌شود که اصلاً انتظارش را نداشته است. به گفته او در روزهای پایانی ماه صفر بیش از ۲۰۰ نفر خانه‌های خود را برای اسکان زائر به او و همکارانش معرفی کرده‌اند.

جواد علما که از بازنشستگان سپاه پاسداران است، می‌گوید: در میان شهروندانی که مایل به استقبال از زائران بودند خانه‌دارهای مختلفی دیده می‌شدند. پدری به سراغ ما آمد و گفت: «من خانه چهار طبقه‌ای در سرافرازان دارم. سال‌ها منتظر بودم این خدمت را به زائران داشته باشم اما اطمینان نمی‌کردم. حالا که این فرصت فراهم شده خانواده سه فرزندم که ساکن سه طبقه بالا هستند به طبقه پایین می‌آیند و در این طبقات، زائران را ساکن کنید. پذیرایی آن‌ها هم با من است».

زیادی روبه‌رو می‌شدیم که خودشان مستأجر بودند ولی اصرار داشتند خانه‌شان را در اختیار زائران قرار دهند. از نقاط دور هم مانند قرقی و شاهنامه تقاضا برای اسکان زائران ارائه می‌شد. در میان میزبانان هم از کارمند و کارگر گرفته تا وکیل و پزشک بود».

مدیر کانون خادمین امام رئوف در ادامه درباره وضعیت زائرانی که در اولین سال، اسکان داده شدند، می‌گوید: «وقتی با خانه‌های برشمار برای پذیرایی از زائران امام رضا(ع) مواجه شدیم به سراغ زائران رفتیم. در جایی به خانواده‌ای رسیدیم که از شدت سرما بچه خود را در پلاستیک پیچیده بودند و فقط چشم‌هایش دیده می‌شد یا کارمندی که به علت به تأخیر افتادن پروازش در خیابان مانده بود. این‌ها برخی از زائرانی بودند که در اولین گام اسکان دادیم که خاطرات خوبی را در ذهن ما ساخت».

■ **زائران و مجاوران در این خدمت سهیم هستند**

جواد علما و همکاران خیراندیشش در این سال‌ها کار خود را با ایجاد ارتباط بین زائران و میزبانان پیش بردهاند اما در یک سال اخیر به فعالیت خود شکل رسمی‌تری داده‌اند که در این باره توضیح می‌دهد: درخواستی که برای ثبت کانون به آستان قدس رضوی ارائه دادیم دارای یک نقشه سه‌ساله است. در گام اول هدف‌گذاری ما افزایش تعداد خانه‌های میزبان در شهر مشهد است و در این حوزه فقط هم بر خانه متمرکز هستیم و به سراغ مساجد و حسینیه‌ها نمی‌رویم.

در گام دوم تلاش داریم در سه شهر ری، شیراز و قم این طرح را پیش ببریم و خانه‌هایی را برای اسکان زائران فراهم کنیم. گام نهایی ما هم فراهم کردن خانه‌هایی برای اسکان زائران در دو شهر نجف و کربلاست.

اعضای کانون خادمین امام رئوف در پس همه کارهای خیرخواهانه خود یک نیت ملی هم دارند که علما درباره آن توضیح می‌دهد: ایجاد این شبکه ارتباطی میان زائران و مجاوران می‌تواند سبب همبستگی ملی شود. همان‌طور که الان میان برخی زائران و مجاوران این ارتباط شکل گرفته و میان آن‌ها رفت‌وآمدهایی شکل می‌گیرد.

شهروندان زیادی در این سال‌ها با مراجعه به کانون خادمین امام رئوف خانه خود را برای پذیرایی از زائران اختصاص داده‌اند که خاطرات مختلفی را در ذهن مدیر این کانون ساخته است. جواد علما با اشاره به خاطرات یکی از این افراد می‌گوید: خانمی بود که خانه خود را یک ماه در طول سال در اختیار زائران قرار می‌داد و این یک ماه همان ماه صفر بود. روزی با ناراحتی به کانون مراجعه کرد که چرا زائر به خانه من نمی‌فرستید، به او توضیح دادیم که تقاضا نبوده و یا در مکان‌های دیگر اسکان داده شده‌اند. او گفت: همسر من فوت کرده و من تنها هستم. بیماری داشتم و شفایم را از امام رضا(ع) گرفتم. تصمیم گرفته‌ام سالی یک ماه، خانه‌ای اجاره کنم و در اختیار زائران قرار دهم؛ این خانه اجاره شده، باقی کار دیگر با خودتان.

■ **خدمتی همه‌جانبه به زائر**

کانون خادمین امام رئوف علاوه بر اسکان، در حوزه‌های دیگر هم به زائران علی‌بن‌موسی‌الرضا(ع) خدمات ارائه می‌دهد؛ علما توضیح می‌دهد: نیات افراد برای همکاری با ما متفاوت است. به عنوان مثال فردی داریم که خانه یا شرایط اسکان را ندارد اما در زمینه تردد زائران در سطح شهر در خدمت آن‌هاست. یا افرادی هستند که برای تغذیه زائران در ایام مختلف با ما همکاری دارند.

او ادامه می‌دهد: تمام کارهای ما به صورت زیرساختی پیش می‌رود و امور با مشارکت مردمی انجام می‌شود. از جمله امور دقیقی که پیش می‌رود فعالیت کارگروه ایمنی و حفاظتی ماست. در این بخش، دوستان ما پیش از تحویل خانه به زائر از آن مکان بازدید می‌کنند تا خطری به لحاظ ایمنی ازجمله برق و گاز متوجه زائر نباشد. در سوی دیگر هم پیش از اینکه افراد اسکان داده شوند و خانه میزبان به آن‌ها سپرده شود مورد استعلام قرار می‌گیرند.

با کمک اعضای این کانون همزمان با پیک سفرهاست. جواد علما با اشاره به این موضوع می‌گوید: روزهای پایانی ماه صفر، روزهای آغازین سال جدید، اعیاد غدیر و نیمه شعبان و روزهای پایانی ماه مبارک رمضان مناسبت‌هایی هستند که مسافرت به مقصد مشهد اوج می‌گیرد. در این ایام، کارگروه اسکان ما اطلاعات کاملی از منازل تحت‌اختیار خود دارد و مطابق با نیاز زائران، آن‌ها را در این منازل اسکان می‌دهد.

علما تعداد مسافرانی که در چهار سال اخیر از سوی این کانون اسکان داده شده‌اند را بیش از ۷هزار نفر اعلام می‌کند و می‌گوید در این مدت به صورت میانگین سالانه ۲۰۰ خانه در اختیار زائران قرار گرفته است.

مسیر هجرت

ماجرای زندانی شدن امام رضا(ع) در سرخس چه بود؟

حبس در سرخس، تاوان روایت «سلسلة‌الذهب» در نیشابور

پارسا نیکوکار| در گزارش «ذکر ورود به بزرگ‌ترین شهر خراسان و نقل برخی کرامات امام رضا(ع) در آن» اشاره کردیم به واسطه کثرت گزارش‌ها باید نیشابور را در روشن‌ترین نقاط مسیر هجرت امام رضا(ع) در ایران به شمار آورد.

بدون شک، مهم‌ترین و معتبرترین گزارشی که از توقف حضرت رضا(ع) در نیشابور ضبط شده، نقل حدیث مشهور و معروف «سلسلة‌الذهب» از امام رضا(ع) در نیشابور است. این روایت به تواتر در منابع حدیث از محدثان مختلف نقل شده و در منابع اولیه و قدیم و نیز منابع جدید و تذکره‌ها و سایر کتب تاریخی و کتاب‌هایی که به شرح زندگانی امام علی بن موسی الرضا(ع) اختصاص یافته، آمده است.

شیخ صدوق در عیون اخبار الرضا(ع) می‌نویسد: چون حضرت رضا(ع) به سوی خراسان حرکت از نیشابور به نزد مأمون بیرون رود، اصحاب حدیث گرد او آمدند و عرض کردند: یابن رسول‌الله، تو از نزد ما کوچ می‌کنی و حدیث نمی‌کنی، به ما چیزی بگو که آن را ضبط کنیم. آن حضرت در میان عماری(کجاوه) نشسته بود؛ سر از عماری بیرون کرد و فرمود: از پدرم موسی بن جعفر(ع) شنیدم به نقل از پدران بزرگوار خود از رسول خدا(ص) و آن جناب از جبرئیل نقل کرد که گفت: از خداوند عزوجل شنیدم: «لا اله الا الله» قلعه من است، پس هر کس داخل شود در قلعه من، ایمن است از عذاب من. چون قدری راه پیمود فرمود: ولی با شروط لا الا الا الله و من (ولایت حضرت علی بن موسی) از شروط لا الا الا الله هستم.

بیان این حدیث با چنین مضمونی در راستای افشای ماهیت حکومت عباسی و پذیرش تحمیلی ولایتعهدی توسط حضرت(ع) در هر فرصتی بود. درواقع به تعبیر علامه سید‌جعفر مرتضی عاملی، امام(ع) در ایستگاه نیشابور از این فرصت برای بیان این حقیقت سود جست و در برابر صدها هزار تن، خویشتن را به حکم خدا، امام مسلمانان معرفی کرد.

دکتر جلیل عرفان منش در کتاب «همگام با امام رضا(ع) از مدینه تا مرو» ماجرای زندانی شدن حضرت(ع) در سرخس در ادامه مسیر حرکت از نیشابور تا مرو را به همین ماجرا مربوط می‌داند. او حبس و زندانی شدن امام در سرخس را از دیگر نشانه‌های پذیرش تحمیلی ولایتعهدی معرفی کرده و می‌نویسد: واقعه‌ای که در نیشابور روی داد بی‌شک واقعه ناخوشایندی برای دستگاه حکومتی به‌خصوص عباسیان متعصب به شمار می‌آمد، چرا که باوجود تلاش مأمون در انتخاب مسیر حرکت، هنگامی که حضرت به نیشابور رسید با استقبال بی‌سابقه‌ای روبه‌رو شد و شیعیان عاشقانه در اطراف وی گرد آمدند و خواستار شنیدن حدیثی از حضرت شدند و حضرت با بیان حدیث «سلسلة‌الذهب» در واقع حقانیت خود و خاندان را در برابر سلطه‌گران عباسی به مردم گوشزد کرد و شرط ورود به حصن خداوند را «امامت و ولایت» خود و خاندانش برشمرد و این موضوع خلافت و زعامت عباسیان را برسمیّت برد.

نویسنده «همگام با امام رضا(ع) از مدینه تا مرو» می‌نویسد: چون حضرت رضا(ع) از نیشابور به سوی خراسان حرکت کرد، به ما چیزی بگو که آن را ضبط کنیم. آن حضرت در میان عماری(کجاوه) نشسته بود؛ سر از عماری بیرون کرد و فرمود: از پدرم موسی بن جعفر(ع) شنیدم به نقل از پدران بزرگوار خود از رسول خدا(ص) و آن جناب از جبرئیل نقل کرد که گفت: از خداوند عزوجل شنیدم: «لا اله الا الله» قلعه من است، پس هر ک